

DAUGAVAS VĒSTNESIS

Maksā 7 lēn.
№ 181, 3. gads

Daugavpils novada komisāra oficiālais laikraksts

Piektdien,
6. augustā, 1943. g.

Redakcija: Daugavpils, Cietokšņa ielā 42. Tālruni: atbildīgais redaktors 2493, redaktori 2494, saimniecības vadītājs un kantoris 2212, informatori 2211, tālrunas 2501. Tek. rēķ. p. 5060. Redakcijas pārstāvji: Rīgā, Vacu ordeņa gatvē 2, tālr. 21550; Rēzeknē, Br. Skrindu ielā 15, tālr. 2301. Abonēšanas maksa: RM 1,75 mēnesī. Abonēšanas nauda iemaksājama visās pasta nodaļās.

Made in USA Notriekts 161 bolševiku lidaparāts

V. Visu Eiropu kādreiz pārsteidza kāds ziņojums par ziemeļamerikāņu lidotāju uzbrukumā pielietotām gangsteru metodēm, kas nepārprotami bija vērstas pret sievietēm un bērniem.

Gaisa uzbrukumos ziemeļamerikāņu lidotāji nonetuši lielāku daudzumu dažādu spridzekļu elektrisko kabatas spuldžu izskatā. Tās eksplodējušas tikko nopiešis gaismas ieslēdzēja mehānisms. Bez tam amerikāņi uzbrukumā nometuši ne tikai šādas ar sprāgstvielām pildītas kabatas spuldzes, bet arī lielu skaitu citu spridzekļu cigāru, lūpu zīmūļu, matu smērē tūbu un klepus konfekšu doziņu veidā. Visi šie pēc izskata šķietami nevainīgi priekšmeti bijuši pildīti ar sevišķi eksplozīvām sprāgstvielām.

Nebija norimis pirmais uztraukums un sašutums par šādu amerikāņu gangsterisko «ciņas» veidu pret sievietēm un bērniem, kad nāca ziņojums par ziemeļamerikāņu lidmašīnu pārlidojumu Itālijas pilsētām. Arī tur amerikāņu lidotāji nometuši šos «Made in USA» — Ziemeļamerikas Savienoto valstu ražojumus — spridzekļus, tikai jau daudz lielāki izmēri.

Stefani aģentūra par šo uzlidojumu vēstīja: Ienaidnieka lidmašīnas, nometot par zīmuliem, lūpu zīmuliem, pūderkārbiem un dāmu rokas somām un citiem priekšmetiem izveidotas spridzekļus, rada modernās pirātērijas seju.

Stefani aģentūras diplomātiskais līdzstrādnieks, komentējot šo faktu, norādījis uz angļu-amerikāņu lidotāju pasākto gaisa pirātērijas barbarismu. Itāliešos šī noziedzīgā rīcība radījusi sašutumu un riebumu. Angļi un amerikāņi, kas nevarēs izgudrot bada blokadai, sākt nakts bombardēšanu un mest bombas bez mērķa vai arī apšaudīt pasažieru vilcienus, sākuši jaunus kauna darbus, liekulīgā un apkaunojošā kārtā uzbrūkot sievietēm un bērniem. Šī nežēlīgā rīcība rada viņu cerētā jaunā «amerikāņu pādsmita» sākumu.

Eiropas tautas, kurām tāds morāls pagrimums ir gandrīz vai neticams, sāk pamazām nojaust, ka mazā Lindberga nogalināšana, lietu tiesa, gangsterisms un citi tam līdzīgi noziegumu veidi Savienotās Valstīs, ir pašas par sevi saprotamas lietas, bet Eiropā tās nav pat ne iedomājamas. Tomēr līdz ar amerikāņu «rūpēm un gādību» par Eiropu, viņu lidmašīnas atved pie mums arī savu morāli un gangsteriskos tikumus.

Šāds gangsterisma izpaudums bija iespējams vienīgi pašās Ziemeļamerikas Savienotās valstīs, jo līdzīgi ražojumi līdz šim bija iespējami vienīgi pašos amerikāņu iekšējā palērijā. Bet līdz ar amerikāņu bumbvedēju parādīšanos virs Eiropas teritorijas, šis gangsterisms kļuvis par eksportpreci, kā tipisks Made in USA. Amerikāņi nebūtu amerikāņi, ja arī tādu precī, kā bērnu un sieviešu koprološanai un nogalināšanai izstrādātās bērnu rotaļu lietas, apmaiņā pret Eiropai nolaupītām Afrikas un citām aizjūras kolonijām, nepārdotu saviem draugiem un kopējo noziegumu līdzdalībniekiem — angļiem.

Ziņas no Vācijas vēstīja par angļu terora gaisa uzbrukumus Kīles pilsētai. Arī tur bija nometti ar ļoti spēcīgām un iedarbīgām sprāgstvielām pildīti spridzekļi kabatas spuldžu, cigāru, lūpu zīmūļu, mehānisku zīmūļu, pildāmspalvu un... bērnu spēļu leļļu veidojumos.

Beidzot! Bērnu spēļu leļļu var sekot vienīgi spridzekļi zidaigu knuņiņi veidā un tad židiski-amerikāniskā «izgudrojumu» robeža šai virzienā būtu sasniegta un izsmelta.

Lieki būtu minēt, ka šis ziņas par mežonīgu rietumu metodēm, kādas līdz šim bija piedzīvotas tikai no amerikāņu pusēs uzbrukumos Itālijai, visā Vācijā izraisīja ārkārtīgi lielu sašutumu. Laikraksti sevišķi uzsvēra, ka šie jaunie angļu-amerikāņu terora veidi vērsti pa lielāki daļai pret mazie bērniem, kurus grūti aizkavēt no šādu priekšmetu pārcelšanas.

Ar saviem jaunajiem izgudrojumiem Amerikas nekautrīgie veikalnieki un rebinieki apgādājuši arī savus, ne mazāk bēdīgi slavenos vispasaules noziedzniekus un sabiedrotos bolševikus, jo arī bolševiki sāk lietot līdzīgus spridzekļus.

Ziņas no Hapsalas Igaunijā vēstīja, ka Kainas pagastā sakropjots kāds 15 gadus vecs zemnieku zēns, kas rotāļlāijs un pētījis kādu viņam nepazīstamu metāla priekšmetu. Pagaidām vēl nav noskaidrots spridzekļa veids, bet šis gadījums lieku reizi pierāda, ka arī mums būtu jābūt nomodā.

Jābūt nomodā ne vien pret šīm gangsteriskām Eiropai domātām kīdneperu (laupišanas) metodēm, bet kā Eiropas sašļāvdalaj un Eiropas agronomiskās zemes iedzīvotājiem, jābūt skaidrībā arī par amerikāņu nodomiem pret Eiropu visa mūsu kontinenta apjomā pēc viņu iedomātā un iecerētā kara beigām.

Šeit nonākam pie atziņas, ka pret Eiropas bērniem un sievietēm vērsto spridzekļu gatavošanas ideja, kā arī šo spridzekļu izlietošanas veidi varēja dzimt vienīgi vilnīgi nekautrīga lida rebinieka smadzenēs.

Frontes saīsinājums Orlas apgabalā

Vadoga galvenajā mītnē, 1943. g. 5. augustā.

Brūnoto spēku virspavēlniecība ziņo:

Pie Mjuzas vakar bolševiki ar stipriem kājnieku spēkiem un daudziem tankiem uzsāka stiprus pretuzbrukumus jauniegūtajām vācu pozīcijām ziemeļos no Kuibiševas. Ienaidnieka pasākumi pilnīgi sabruka ar lieliem zaudējumiem. Arī Donecas vidus daļā bolševiku uzbrukumi palika bez panākumiem. Smagās un mainīgās atvairas ciņas Bjeļgorodas telpā vēl turpinās. Naktī no 4. uz 5. augustu, saīsinot fronti Orlas lokā, bez traucējumiem no ienaidnieka puses atstāta Orlas pilsēta. Pilsētas atstāšana bija paredzēta kopš ilgāka laika. Visi krājumi planveidīgi izvēkti. Kara svarīgās ierīces pilnīgi iznicinātas.

Dienviņos no Ladogas ezera mūsu līniju priekšā sabruka spēcīgi bolševiku uzbrukumi. Austrumu frontē vakar kopkaitā sašauti 123 lanki. Atvairas kaujas degpunktos iznicinātāji, stukus un bumbvedēju eskadrijas, it sevišķi Bjeļgorodas un Orlas telpā, sekmīgi uzbruka ienaidniekam. Gaisa kaujās vakar notriekti 161 bolševiku lidaparāts. Neatgriezās 7 pašu lidaparāti.

Austrumu frontes aizmugures apgabalā

pēdējo nedēļu cīņā pret bolševiku bandām sevišķi izcēlās ungrāu vienības, kas bija iesaistītas gan patstāvīgos pasākumos, gan arī kopā ar armijas un ieroču SS vienībām.

Ziemeļamerikāņu vienības arī vakar Sicīlijas frontes vidus sektorā mēģināja panākt pārvācību. Visi uzbrukumi sabruka smagas un niknās cīņās. Ienaidnieka cieta jūtams zaudējums.

Kāda vācu smago bumbvedēju vienība uzbruka stipri pārpildītajai Palermo ostai. Bez daudziem smagiem bumbu trāpījumiem ostas ierīces, nogremdēti divi 13.000 brt koptilpuma tirdzniecības kuģi, un 1 iznicinātājs, 1 vieglais kreiseris, 3 iznicinātāji un 8 preču kuģi bojāti.

Virs Sicīlijas un Itālijas piekrastes apgabalos notriekti 23 ienaidnieka lidaparāti.

Pagājušā naktī daži traucētāji ienaidnieka lidaparāti ielidoja valsts rietumu apgabalos. Atsevišķas nometas bombas nodarīja nenozīmīgus zaudējumus. Virs Rietumeiropas piekrastes novadēm karaflotes apsardzības spēki un flotes zenitartillerija nogāza 10 ienaidnieka lidaparātus.

Vācu ātrlaivas Anglijas austrumu piekrastē pagājušā naktī nogremdēja kādu angļu mīnu traleri.

Bolševiku atslogojuma uzbrukumi pie Kubanas

DNB. Berlīnē, 5. augustā. Bolševiki otrdien, turpinot uzbrukumus pie Orlas un Donecas, izdarīja atslogojuma un spēku saīsināšanas uzbrukumus arī pie Kubanas priekšējās pozīcijas un dienviņos no Ladogas ezera.

Dienviņos no Novorojsijas pretinieks trīs reizes pēc kārtas mēģināja ielauzties vācu līnijās, raidot uzbrukumā spēkus rotas sastāvā. Ienaidnieka pasākumi tomēr cieta asinainas neveiksmes.

Jaun krieni spēcīgāki ienaidnieka uzbrukumi vērsās pret vācu pozīcijām pie Kubanas un ziemeļos no tās. Bolševiki naktī laikā strālnieku pulka sastāvā mēģināja forset Kubānu, lai pēc tam uzbrūktu vācu pozīcijām no aizmugures. Šis ienaidnieka mēģinājums beidzās ar sevišķi neveiksmi. Daļu no pretinieka laivām sašāva un nogremdēja bolševiekiem pārceļoties, kamēr pārējos spēkus pilnīgi iznicināja uz sauszemes. Kā to apliecinājuši arī sapemtie gūstekņi, no apmēram 800 cīņā rādītiem vīriem izglābusies tikai desmit daļa.

Pie Kurskas pretinieks deviņas reizes uzbruka diviem uz priekšu izbīdītiem vācu atbalsta punktiem. Vācu grenadieriem pēdējās nedēļās upes austrumu krastā

bija izdevies izveidot vairākas priekšējās pozīcijas, kuras bolševiki neatlaidīgi mēģināja likvidēt. Kādu no pēdējiem uzbrukumiem pretinieks ievadīja ar ārkārtīgi spēcīgu artilērijas un granātmētēju uguni. Nepilnu 15 minūšu laikā bolševiki vācu pozīcijas apbēra ar vairāk nekā 4000 granātām. Šai apšaudei sekoja spārnis uzbrukumus. Neraugoties uz nīkno ienaidnieka apšaudī, vācu grenadieriem ar koncentrētu atvairas uguni izdevās bolševikus piespiest pie zemes. Tikai nelielai daļai no ienaidnieka uzbrukuma spēkiem izdevās sasniegt vācu pozīciju aizsprostus.

Ar liessu metēju iesaistīšana cīņā nesēja ietekmēt ienaidnieka uzbrukuma rezultātus. Ciņas ilga līdz pēcpusdienai, pēc kam ienaidnieks, sakarā ar smagiem zaudējumiem, triecienus pārtrauca.

Bolševiki savus uzbrukumus pie Ladogas ezera turpināja arī otrdien. Vācu karaspēka daļu sīkstā pretestība ienaidnieka uzbrūcējiem rindās bija sīsti dziļus robus, kādēļ ienaidnieka triecieni vairs nebija tik spārīgi kā iepriekšējās dienās. Lai atvieglotu savu strēlnieku kustības un vācu karavīriem apgrūtinātu redzamību un atvairas operācijas, ienaidnieks aizdedzināja nevienu nepiederošas jostas purvu. Tomēr arī šis manevrs nesēja

Tautieši un tautietes!

Visiem ir zināms lielais darba roku trūkums, kāds valda patreiz Latvijā. Šo trūkumu izjūt visas mūsu zemes ražojošās nozares, it sevišķi lauksaimniecība, kā arī rūpniecība, transporta uzņēmumi un visas tās dažādas iestādes un uzņēmumi, kas pilda kara svarīgus uzdevumus. Lai šos iztrūkumus kaut cik segtu un arī aizpildītu tās vietas, kurās palikušas brīvas jaunajiem iedzīvotājiem iestājoties mūsu latviešu brīvprātīgo SS Legionā, darba pārvaldes, izpildot reihsmministra Rozenberga rīkojumu par vietējo vīriešu un sieviešu pietiekamas iemēlajos austrumu apgabalos totālā kara uzdevumiem, kas izsludināts «Rīkojumu Vēstnesī» Nr. 155, uzsāka pietiekamas darba pārvaldes iesaistīšanai darbā mūsu pašu zemes robežās visas vēl nepilnas 48 stundas nedēļā nodarbinātās sievietes no 15 — 45 gadu vecuma un vīriešus no 15 — 65 gadu vecuma netiekamiem izņemumiem.

Bez šī aicinājuma darba pārvaldes griezties arī vēl pie uzņēmumiem, lai panāktu 30 proc. no uzņēmumu darbinieku un strādnieku skaita, kā arī pastāvīgo darbinieku, amalnieku un strādnieku iesaistīšanu uz 8 nedēļām lauku darbos pēc pagājušā gada parauga.

Uzņēmumu vadītājiem jāatrod iespēja ar darbu pārkārtojumiem darbus sadalīt tā, lai 30 proc. no uzņēmumu darbiniekiem un strādniekiem varētu atbrīvot

lauku darbiem, lai tos novietotu tāns lauku sētās, kur citādi čaklo roku trūkums draud aizlaist postā šā gada ražu.

Patreizējā izdevīgā brīdī nevar būt vietas apsvērumiem, dibinātiem uz personīgas ērtības viedokļa, tāpēc sekojiet attiecīgo iestāžu aicinājumiem un pietiekami neatliekamajiem darbiem. Ar to jūs pakāpšit mūsu dārgajai dzimtenei, Latvijai, un palīdzēsiet arī nodrošināt pārtiku, kas sagādā nākošajam gadam nevien s. r. pašiem, bet arī frontes cīnītājiem, kas ar savu varonīgu stāju ļauj mums visiem turpināt mierīgi strādāt tālāk mūsu ierasto darbu.

Rīgā, 1943. gada 3. augustā.
Latviešu pašpārvaldes vārdā
ģenerālis O. Dankers,
Iekšlietu ģenerāldirektors.

Sparīga darba ritmā

Jau 47 mēnešus Eiropas kontinentā valda karš, un 25 no tiem arī mūsu zeme un tās iedzīvotāji atrodas tiešā šī kara sfērā un ietekmē. Katram ir skaidrs, ka nav vieglis šis kara laiks, jo tāni visu dik- tie nepieciešamība un disciplīna, kamēr miera laikā cilvēks savas vajadzības varēja apmierināt daudz plašākā amplitūdā, izveidojot savu dzīves standartu, sekojot modes, greznuma un citām prasībām. Bet šodien, nerunājot nemaz par greznuma, modes un citām ikdieniskām vajadzībām tālāk stāvošām lietām, arī pirmās nepieciešamības priekšmetu ir maz, to sadale ir stipri normēta. Ja senāk zinājam cilvēks, kam katrai nedēļas dienai bija savs uzvalks, tad tagad, liekas, tādu mūsu zemē nav, atskaitot varbūt, vienīgi tos elementus, kas, spekulējami un negodīgi tirdzniecības, tikuši pie nepilnīgas mantas, atraudami citiem vairāk vajadzīgas lietas.

Kā redzam, vajadzību apmierināšanai cilvēkam jāizteik ar minimumu, bet darba daudzumu un labumu pašreizējā laikā ir neatlaidīgi jāpāpina. Iemesli šim kāpinājumam ir labi saprotami un skaidri, jo jāgādā par to, lai karavīri frontē būtu ļoti apbruņoti, lai apgādāti, lai tie baudītu pienācīgu atpūtu un atpūtas brīžos varētu garīgi atspriņties. Nevar būt labi karotāji, ja visa minētā trūkst. To visu sagādāt ir aizmugures un dzimtenes uzdevums un arī tiešs pienākums, jo karavīrs pašlaik nevar piedalīties ražošanā. Tādēļ ir vajadzīgs pastiprināts dzimtenes darbs.

Latvietis apzinīgi veic šo ikdienas darbu, saprazdams, ka to dikti kara dzelzs likums un nepieciešamība, atskaitot tos cilvēkus, par kuriem runājam jau agrāk. Visvairāk šo darba daudzumu un sūrumu jūt latviešu zemnieks, par kuru tomēr jāsap, ka tam darba prieks un dzīva darīt tiri vai iedzīvums, pirmatnēji. Ļoti skaidri milzīgo darbu daudzumu, kas jāveic laucniekam, redzam šai brīdī. Zīm, ka nekad mūsu laukos nav bijis tik maz pilnvērtīgu darba roku, kā tas ir tagad, jo vēl arvien neaizstājams ir tas robs, ko cīrīs bolševiku laiks. Daudz spēcīgu roku no laukiem turta šauteni austrumos vai lāpstu Darba dienestā Vācijā. Taču darbs ir jādar, un ikviens droši ticam, ka laucnieks to darīs, jo nav vienkārti citas izejas. Pie tam šovasar darbu sastrēgums ir radies sevišķi liels. Ilgās lietuss nedēļas kavēja siena un ābolu laievākšanu, kas jāpadara tagad, kad ciltas vasaras silens jau sen bija zem jumta. Daudz pūļu prasis arī nopietnais un lielais darbs — rudzu plauja, jo ir svarīgs katrs grauds, ko ievācam šķūnos. Rudzu plauja būs jo grūta vēl tādēļ, ka tie ilgajā lietuss laikā sakrituši vēdrē un prasis gandrīz divtūk daudz darba kā elktārt. Drīz pēc rudzu plaujas būs gatavi arī kvieši un visas citas labības: auzas, mieži, griķi, jūriņi. Laucniekam nebūs ne brīdī atelpas, jo, kā viņš saka, — darbs dzen darbu, stunda stēdz stundu un dienu dienu. Darba dienas cēlens, kas laucniekam sākas līdz ar sauli un ilgst līdz vakara krēslai, būs pilns karstuma un stēlgas, bet par to nevienš nedomā žēlošes vai gausies, ka tas ir dažkārt vieglākā darbā. Tikal tad, kad darbs būs veikts, laucnieks noslaucīs sviedrus, atsteļps muguru un, raudzdamies uz padarīto, iesauksies: «Tad esam gan strādājuši! Kas to būtu domājis, ka darāmā ir bijis tik daudz!»

Tas ir ikdienas lauku sūrais darbs, ko šovasar strādā vees un jauns, pilsētas izpalīgs un izpalīdz, arī kancelejas ierēdņi un katrs garīga darba strādnieks, kas pavada savu atvaļinājuma laiku lauku darbos. Šis ikdienas darbs, kas liekas tik āreji pelēks, ir īstenībā cildināms, jo laucnieks bieži vien pavēc šķietami nespējamo. Un visu šo darba milzīgo daudzumu attaisno lauku cilvēka kategoriskais imperatīvs: tas ir jāpadara! Un to arī padara. Bet ka zemnieks nav tikai sava darba vergs, bet apzinīgs darītājs, ka

(Turpinājums 2. lapp.)

Jauns cīņu posms Sicīlijā

IENAIDNIEKA TRIECIENI SICĪLIJĀ JOPROJĀM ATVAIRĪTI

Romā, 5. augustā. Itāļu brūnoto spēku galvenais štābs ceturtdien ziņoja:

Sicīlijā mūsu karaspēka daļas drosmīgās cīņās atvairīja nīkus ienaidnieka spēku uzbrukumus.

Vācu bumbvedēji bombardēja Palermo ostu, nogremdējot 1 iznicinātāju un divus tvaikoņus 13.000 brt koptilpumā. Bojāti 3 iznicinātāji, 1 kreiseris un 8 tirdzniecības kuģi 30.000 brt koptilpumā.

Kāda ienaidnieka vairākmotoru bumbvedēju vienība spārīgi bombardēja Neapoles pilsētas centru. Daudzām ēkām nodarīti postījumi. Civiliedzīvotāju starpā daudz upuru. Zenitartillerija nogāza 4, bet itāļu un vācu iznicinātāji 3 ienaidnieka lidaparātus.

Pēdējās dienās mūsu apsardzības spēki, kas bija iesaistīti konvoju apsargāšanā, nogāzuši 6 ienaidnieka lidaparātus.

BRĪTU ĀTRLAIVU NEVEIKSME

DNB. Berlīnē, 5. augustā. Pēc tam, kad britu gaisa spēki 2. augusta pusdienas laikā, uzbrūkot kādam vācu konvojam Vidusjūras piekrastē, zaudēja 10 modernus bumbvedējus, jaunu neveiksmi,

Ienaidnieka zaudējumi pie Rendovas

DNB. Tokijā, 5. augustā. Keizariskais japāņu spēku galvenais štābs, 3. augustā ziņojot par japāņu panākumiem pie Rendovas, vēl papildus informē, ka atkārtotos uzbrukumos ienaidnieka transporta kuģniecībai nogremdēti trīs 5.000 brt, viens 8.000 brt un seši 2000 brt tilpuma ienaidnieka tvaikoņi. Kāda cīta atsevišķā uzbrukumā japāņu flotes lidotāji nogremdējuši vēl kādu lielu ienaidnieka transporta tvaikonī un kādu iznicinātāju. Bumbu trāpījumiem nogremdētas arī 6 desanta laivas un bojāts kāds smagais kreiseris. Japāņu aviācijas spēkiem cīņā

ar ienaidnieka gaisa spēku vienībām izdevies notriekt 8 ienaidnieka lidaparātus.

Visos šeit pieminētajos atkārtotajos uzbrukumos, kuros ienaidnieks zaudējis 40.000 brt kuģu telpas ar nozīmīgiem karāmateriālu sūļījumiem, japāņu spēki zaudējuši tikai 2 lidaparātus.

Trešdien virs Mundas attīstījās nikna gaisa kauja starp japāņu un amerikāņu gaisa spēkiem. Šai cīņā, kurā dalību ņēma 70 ienaidnieka iznicinātāji, notriekti 25 amerikāņu lidaparāti. Pārējās ienaidnieka aviācijas vienības cīņu uzdeva.

Noslēgusies „Latviešu jaunatne uzrūnā dzimteni” sacensība

Valsts darba dienesta pīlvarotā aust. runzmes reihskomisariāta dienesta vīta ziņo: Sacensībā „Latviešu jaunatne uzrūnā dzimteni”, kas izsludināta pirmā dažiem mēnešiem, iepriecinošā kārtā iesūtīti daudzi vērtīgi darbi, kurus drīzumā izmantos rakstu kopojumam. Godalgotas komisija atzinusi, ka nevienš no iesūtītiem darbiem nevar attaisnot RM 1000 godalgu un tādēļ godalgu summa sadalīta šādi:

Divi otrās godalgas, katra par RM 500 piešķirtas Gunteram Elephanam un darba vīram Robertam Avcnam; trīs trešās godalgas, katra par RM 250 — Herbertam Eglim, darba vīram Martinsonam un E. Zēnam Balkalnam; sestā, septītā un astotā godalga, katra par RM 50 — darba vīram Jānim Graudinam, Visvadam Grundmanim un formānim M. Piliņam.

Desmit atzinības godalgas, katra par RM 10, piešķirtas — A. Tauskausim, darba vīram V. Svešikovam, darba vīram Sturam, formānim H. Kalniņam, darba vīram O. Miniātam, darba vīram A. Kiseņam, darba vīram A. Makbetam, T. T. nam, formānim L. Spoligam un formānim R. Eltermanim. Kā atzinības balvu par saviem darbiem — glītu gramatu — saņēms darba vīrs: A. Šolfs, J. Graudins un H. Staģis. Pīlvarotā dienesta vīta pateicības visiem darbu iesūtītājiem par dzīvo līdzdalību.

„Drausmīga atvaire”

DNB, Stokholma, 3. augusts. „Drausmīga iznīcinātāja atvaire” operācijas — šāda veidā Londonas ziņu aģentūras apzīmē vācu iznīcinātāju operācijas, kas šobrīd pretin amerikāņu mērķu iznīcinātāju darbību paskaidro, ka angļu-amerikāņu bumbvedējiem „arvien pretim dodas veseli spieļi vien iznīcinātājiem”.

Vācu ziņu birojs par šo amerikāņu uzbrukuma mērķinājumu Rumānijas naftas apgabalā tuvāki paskaidro, ka amerikāņu bumbvedēju formāciju izklīdināšana lieliski sadarbojusies vācu un rumāņu gaisa aizsardzības spēki. Amerikāņi mērķināja savu mērķi sasniegt arī plaņojot uzbrukumus, tomēr arī tad tie iekļuva vācu un rumāņu zemitārtillerijas atvairis uguni.

Amerikāņu bumbvedējs nolaižas Lisabonā

DNB, Vigo, 5. augusts. Trešdienas pēcpusdienā, pēc ziņām no Lisabonas, degvielu trūkuma dēļ Lisabonas aerodromā nolaižusies kāda amerikāņu kara lidmašīna — četmotorīgs bumbvedējs. Portugāļu iestādes 16 viru lielu apkalpi ieterņējušas. Lidaparāts apķīlājis.

Ko paveikusi Ludzas patērētāju biedrība

Ludzas patērētāju biedrība nodibināta 1938. gadā, un, līdz komunistu iebraukumam Latvijā, izveidojās par ievērojamu vietējās saimnieciskās dzīves veicinātāju faktoru. Enerģiskā Ed. Tetera vadībā, patērētāju biedrība veda nesauzīgju cīņu ar židieņspeculantiem un bija pastāvīgs drauds viņu laupīšanas politikai. Komunistu laikā patērētāju biedrību gandrīz simtprocentīgi okupēja židi un sava liela spekulācijas meistara G. Rijkina vadībā drīz vien biedrības darbību noveda puvā. Uz denunciacijas pamata apcietināja agrāko patērētāju biedrības vadītāju Ed. Teteri un, pēc vēlāk saņemtiem ziņām, to negēlīgi noslepkojavo.

Zem vācu armijas spiediena bēgot, židi aplaupīja patērētāju biedrības kasi, veikalus un atlikušās preces izpostīja. Arī uz laukiem neatbēdīgas bandas izpostīja pagastu veikalus. Bolševiki aizveda 20 biedrības biedrus un nometoja čekaš moku pagrabos.

Pēc Ludzas apriņķa atbrīvošanas no komunistu bandām, sākas patērētāju biedrības jaunuzveidošanas darbs. Veiklos trūka preču, trūka arī līdzekļu. Pirmiem biedrības darbiniekiem, lai apgādātu pilsētas iedzīvotājus, vajadzēja pašiem braukt pa laukiem un izlūgt no lauksaimniekiem pirmās nepieciešamības preces. Neizlojot enerģiju un pūles, biedrības darbinieki noorganizēja tirdzniecības

tīklu. Sāka darboties dienu veikals, augļu tirdzniecība, 2 maizes cepulaves, 1 galvas veikals, bet drusku vēlāk arī 1 maunafaktūras veikals, āzēlas preču tirgotava un 4 preču veikali, no tiem 2 provinču — Čihlā un Pildā. 1944. gada rudenī darbību uzsāka 2 lauksaimniecības ražojumu iepirkļuves.

1942. gada ceptuves ražoja 280.000 kg rudzu maizes un 50.800 kg kviešu maizes. Ar uņņētiem maizes vairumiem apgādāj vis pilsētas un tuvākas apkārtnes iedzīvotājus. — Paslaik patērētāju

biedrība ar normētām un nenormētām precēm spēj pilnīgi apmierināt pilsētas iedzīvotāju vajadzības. Biedrības rajona ietilpst arī Čihlas, Pildas un Zvirgzdenes pagasti un daļa no Mērdzenes pagasta. Biedrībai jāapkalpo pāri par 25.000 iedzīvotājus. Šī gada 1 pusē biedrība pārdevusi preces par RM 420.000. Lauksaimniecības ražojumu iepirkli par RM 344.800.

Paslaik Ludzas patērētāju biedrību vada A. Koluza — valdes priekšsēdētājs un tehniskais vadītājs A. Kalniņš.

Izdevība iegādāties izstrādātos kažokādas

Austrumzemes reihskomisariāta ienākšās ziņas rāda, ka pie lauksaimniekiem glabājas ievērojami kažokādu krājumi, kurus domāts izlielt pašpateiktām. Pēc pastāvīgiem noteikumiem visas kažokādas skaitās apbūlātas un obligāti jānodod ādu savāktuvēs. Tādēļ legālā ceļā šīs ādas izstrādāt nevar.

Ziemas apģērbu pagatavošanai kažokādas lauku iedzīvotājiem ir nepieciešamas. Lai dotu iespēju iegūt legāli ceļā kārtīgi izstrādātas ādas ziemas apģērbu pagatavošanai un lai pārpalikums nonāktu armijas neatliekamo vajadzību apmierināšanai, reihskomisariāts ir nolēmis izvest kažokādu vākšanas akciju, uzdevis

jo nekavējoties uzsākt un izbeigt ar 3. g. 15. augustu. Ražotāji-pārdevēji par katrām 3 ādu savākšanas punktos pret samaksu nodotām nevainojama labuma kažokādām saņems kā prēmiju 1 izstrādātu ādu kažokādu, samaksājot noteikto cenu. Par kuilām, kožu saestām un kažokādu nederīgiem ādām prēmijas neizsniegs. Jēlādas uzpēk AS „Ādu un vilnas” centrālās noliktavas un visas pastāvotās aģentūras — savāktuves. Noliktavas prēmiju ādas izdod tūlīt pie ādu nodotības, bet par aģentūram nodotām jēlādām izsniedz ādas preprasīšanas zīmī ar attiecīgu uzrakstu prēmijas saņemšanai.

Zemūdene Kaukaza piekrastes priekšā

PK-DZ. Flotiles šefs ar savu mazo štābu atvadījās no mums pie Piras. Ir pavisam klusu cītārti tik dzīvā ošā mūsu atbalsta punktā pie Melnās jūras. Mēs izbraucam visā slepenībā. Bet arī priekš mums brauciens būs ekspedīcija nezināmā, nepazīstamā, patiešām — Melnā jūrā.

Tā ir pavisam mazā jūra. Pēc nedaudzu dienu brauciena mēs jau esam tālā pāri. Brauciens izvērsās uztraucošā notikumā, jo vairāk mēs tuvojamies Kaukaza piekrastei. Vispirms mēs redzējām Krimas melnos krastus, brīnumainas klinšu sienas ar fantastiskiem no cieltzemes nobrukušiem blūdiem, romantiskām aizām un alām. Tālumā mirdz balti kalnāgi aiz turku piekrastes varenās sienas, kas paceļas vienmēr varenāka, jo vairāk mēs tuojamies Araratā apgabalam, augstākajai virsotnei Anatolijas un padomju Ģeorgijas robežapgabalā. Mēs esam pirmie šī kara zemūdens vīri, kas brauc pa Melno jūru — un redz šo piekrasti, un sprindzinātā uzmanībā klausās, ko komandants stāsta par dēkaino Odiseja braucienu. Mazajā kuģī mēs paši jūtamies kā kādā Odisejā.

Mūsu biedriem ar nedaudzām mēzām laivām evglieglim jūraspēkiem šeit bija smaga cīņa ar materiāli pārsvārā esošu ienaidnieku. Tagad mēs esam nostājušies viņiem līdzās un nesam tuvāk ienaidniekam viņu cīņas garu un torpēdas.

Bolševiki, laikam, tomēr kaut ko pamānījuši, jo nevienš masta gals nav redzams ne jūrā, nedz arī piekrastes ceļos. Šad un tad mēs sasniedz kāda pavēle. Tad mēs uzņemam jaunu kursu, lai notvertu kaut kur no Poti vai Batumas izbraukšos pretinieku. Pretinieka piekraste ir tuvu. Naktī mēs redzam ugunis. Starpeši meklē pāri jūrai, nedroši taustās ar mūsu skārdu un spokaini malodās tālāk. Dzelceļa vilcieni līdzīgi gaileļošām čūskām velk serpentīna ceļus Sarkana un zila gaisma paspīd ošas iekšās, lai rādītu ceļu iebraucējam laivām. Rītos piekrastī sedz biezi garāpi. Kaukaza milzīgās galotnes paceļas cauri augstieņu miglas mākoņiem. Ir pārāk kārdinoši pēbraukt tuvajam krastam un laut runāt mūsu klāja lielgabaliem. Bet mēs ne ar ko nedrīkstam likt nojaust savu klātbūtni. Mums nepamanītiem jāzūglūn un tad pēkšņi jāuzbrūk, ja kāds ir mums pa šāvienam, lai tas nezina, no kurās puses isti vējš pūš.

Tad nāk radioziņojums, kas mums ir sevišķi svarīgs. Mēs esam informēti par pretinieka atrašanās vietu. Mēs nostājamies viņa varbūtējā atpakaļceļā un gaidām, un gaidām. Kad mēs iznirstam, tad skaidri saredzam piekrasti un atsevišķas mājas. Bet tas notiek reti, jo piekrastes priekšlauks ir labi apsargāts. Starpeši un sargkuģi stingri uzmana. Cetras, piecas, sešas reizes dienā mums jādodas „pagrabā”, jo pār mums aizdūc izlūklidaparāti. Nav ne-

kāds īsts priekš būt par mednieku šādā piekrastes tuvumā. Ienaidniekam šeit nav vajadzīgi lidaparātu nesēji — visa piekraste ir viens vienīgs lidaparātu nesējs, un krasta baterijas, mīnu un tilklu aizpostīti ir viņa konvoji. Pēc ilgās gaidīšanas kāds sargkuģis mūs piespiež nolaieties zem ūdens. Mēs nekustāmies, jo ledarbinot mašīnas viņš klausās un seko mums. Ja mēs paliekam nekustīgi, tad apstājas viņš un klausās. Tikai naktī mēs redzam tālumā kādu padomju iznīcinātāju. Aizmugurē atrodies, komandants uzdrošinās vēl izsaukt. Viņam gandrīz nav izredzēto uz panākumu. Neskatoties uz to, mūsu sejas izstiepjas, kad tornī skan pirmā sardzes virsnieka paskaidrojums: torpēda pagājuši garām.

Tas bija pirmais zemūdenes brauciens Melnā jūrā. Šis nedēļas bija mācības nauda. Uz mūsu pieredzēm galīsties nākošā zemūdene. Mēs mācījāmies pazīt Melnās jūras nīkus. Dzīļuma straume mūs vienā dienā aiznesa pāri par 20 jūdzēm. Dažās minūtēs spoguļgluda jūra pārvērsās augstā jūrā. Nākošā zemūdene saņems līdzī padomus un mūsu otro braucienu varbūt jau vainagos panākumi. Nekad nedrīkst pagurt: „Tikai kad lejš stāv, ir izredzes tikt kalnā”, saka mūsu flotiles šefs, kad esam atkal savā atbalsta punktā. Klusi mēs atviežamies un klusi mēs izkrājam apbrunojumu, ko bījam atveduši atpakaļ. Pēc desmit dienām mums atkal jāizbrauc.

viņš prot un grib dziedot lauku ar skaistai a'ūnā, to spilgti apliecinā dandze Latvijas novadu dziesmu svētki, kur dziedātāju lielāka daļa bija tieši lauku darbu darītāji.

Tā latviešu zemnieks un visa viņu gailnieku saime, sākot ar vīmazāko, veic savu darbu tik labi, lai pār viņu laukiem vairs nekād nevaldītu bojvēstums, jo tas būtu gals kā zemel, tā tās kopējam, tas likvnam ir skaidrs.

Lai šo latviešu zemnieka kategorisko darbu imperatīvu redz, saprot un tam paklausu iklvns, kas vēl nav iekļāvies spārīgā darba ritmā.

Arv. Bierāns.

Veidlapas dzimšanas apliecību izsniegšanai

Iekšlietu ģenerāldirekcijas sociālais departaments ziņo, ka Latvijas ģenerālapgabala slimo apdrošināšanas iestādes izsūtījušas dzimstarakstu nodalām veidlapas dzimšanas apliecību izsniegšanai, uz kuru pamata apdrošinātāie attiecīgos noteikumus paredzētos gadījumos no androšināšanas iestādes var pieprasīt naudas pabalstu.

Tieslietu ģenerāldirektors uzdevis dzimstarakstu nodalām apliecības izsniegt saskaņā ar veidlapas uzslādītiem iauktājumiem. Trūkstošās ziņas par vecāku dzimšanas datumu atvietošanas ar viņu vecumu.

Saskaņā ar 1943. gada 1. maija noteikumiem par sociālās apdrošināšanas uzbūvi, minētās apliecības ir atbrīvotas no nodevām.

KAS JĀZINA PAR JAUNĀM PILNPIENA KARTĪTĒM

B. Pārītkas nodrošināšanas departaments paziņo, ka laikā no 1943. gada 9. augusta līdz 5. septembrim pilnpiena saņemšanai Latvijā derīgas 16. izdeva perioda pilnpiena kartītes.

Iedzīvotājiem, kas saņēmuši jaunās pilnpiena kartītes, pašiem jāieraksta kartītēs savs vārds un uzvārds un nekavējoties tās jāiesniedz veikalā pasūtījuma zīmes nogriešanai. Tirgotājiem, kam nodots jaunās pilnpiena kartītes, jāieraksta kartīšu pasakos un pasūtījuma zīmē savas firmas nosaukums un adrese un jāpamaina tās vietējā pilsētās vai pagastu valdē pret pilnpiena iegādes atļaujam, kas nododamas piena piegādātājiem.

Sports

DSB VIĢGLATĒTIEM

Sodien plkst. 18.30 Jāzērodas uz treniņu Jaunbūves laukumā. Sportisti, kuri vēlas startēt 8. augustā vācu kafavīru sporta svētkos, aicināti saiektis dienas rītā plkst. 8.30 pieteikties pie sekcijas vadītāja Osmolovska.

DSB ROKAS BUMBAS SPELETĀJIEM sakārā ar vācu kafavīru sporta svētkiem, Jāzērodas ar pārbaudes treniņu-saiektis šodien plkst. 18.30 Jaunbūves laukumā. Obligāti aicināti ierasties: Vasilevskis, Romanovs, Feodorovs, Cechovskis, Vedējs, Pleckens, Bērgins, Veldis, Randonts, Daukšs, Kevis, Bisenieks, Raits un Kuģiņš.

Mūsu senči jūrnieku gaitās

Pirmās ziņas par mūsu seno jūrniecību

(Beigas)

SLAVAS RIETS

Hercoga Jēkaba darbības laikā raksturo saucienis: preces jāpārveda savas zemes kuģos! Šāds aicinājums labvēlīgi ietekmēja arī mūsu jūrniecību un privāto tirgoņu kuģniecību. Brīvi rikojoties savās Kurzemes ostās, hercogs Jēkabs tomēr atīrdzniecībā bija atkarīgs no holandiešu tirgoņiem Amsterdamā, kuri savās rokās turēja stārnpierskō jūras tirdzniecību. Ar pilnu tiesību Amsterdamu varam dēvēt par 17. gadu simtāna bazāru, kur varēja pirkt un pārdot visu. Pašu kuģniecība varēja izslēgt svešos rēderus, bet ne tirdzniecisko stārnpierscību Amsterdamā. Izņēmums bija vienīgi tie gadījumi, kad pašu kuģi uzturēja satiksmi ar preču tirgiem un savām kolonijām aizjūras zemes. Hercogs Jēkabs bija pietiekoši liels politiķis, lai pienācīgi apsvertu un novērtētu arī šo apstākli.

1651. gadā tas iegst Gambiju Rietumāfrikā, bet 1654. gadā Afriku grupas salu — Tobago, kas līdz 1701. gadam palika kurzemnieku piederums.

Hercoga Jēkaba kuģi tālā laikā brauca pat līdz Gvinejai un Brazīlijai. Lai veicinātu savas zemes vēl lielāku uzplaukumu, hercogs Jēkabs domāja uzturēt kartīgu preču satiksmi arī ar Indijas zemiem. Visos svarīgos tirdzniecības punktos un ostās kā Rīgā, Dancigā, Lībekā, Berlinē, Kopenhāgenā, Stokholmā, Oslo, Bergenē, Amsterdamā, Londonā, Madridē, Venēcijā, Vinē un citur hercogam Jēkabam bija savi politiski — saimnieciski aģenti, kas ik mēnešus sniedza izsmēlošus ziņojumus par stāvokli un nākotnes izredzēm.

Novērtējot hercoga Jēkaba darbu, ir jāsaka, ka, veidojot savu kuģniecību, rūpniecību un tirdzniecību, viņš ir strādājis dziļi izprasta laikmeta garā, bet idejiski — arī nākotnei un mūsdienām. Daudzi no hercoga Jēkaba kuģu būvētājiem, tāpat no viņa kuģu komandu sastāva bija mūsu kurzemnieki, kas tālā gars braucienos iepazīs ar svešām zemēm un laudim, atgriezās mājās jūras darbā rūdīti un pieredzējuši. Darbs hercoga dienestā kurzemniekiem deva prasmi kuģu būvniecībā un vadībā.

Ja mēs runājam par mūsu „zemnieku kuģniecību”, tad ierosme tai meklējama hercoga Jēkaba laikā.

Kurzemes jūrmalas zemnieku jūras braucieni gan aprobežojās galvenām kārlām ar tirdzniecisku sakaru uzturēšanu starp piekrastes ostām un Rīgu, taču arī tas viņos uzturēja dzīvu un stiprināja jau senatnē daudzīnāto kursu jūrniecības rosmi, kas vēlāk — lautas atmodas laikā un Latvijas brīvvalsts dienās — guva īstu spēku un pamatu.

JŪRMALNIEKI — MŪSU PIRMIE RĒDERI Vissenākos laikos tirdzniecību un kara braucienus bija grūti norobežot. Tikai vēlāk vārojām īstu jūras tirdzniecību, kas uzcel Baltijas jūru laikā no 10.—13. gadu simteņim. No šī laika tad arī varam runāt par īstiem rēderiem, kam laiva — kuģis ir atsevišķs patstāvīgs saimnieciskais uzņēmums.

Jau hronists Indriķis rakstīja, ka kuršiem bijušas ļoti daudzas jūras laivas, kas kā melns mākonis pārklājis ādeņus Rīgas pievārtē. Mums ir dainas, kas runā, ka stārnpiens sedumās esot bijušas 6 laivas. Šis stārnpiens var būt tikai senais jūrmalas laivu-kuģu īpašnieks Jēb rēderis, kas nodarbojās ar tirdzniecisko kuģniecību Zvejniekam sešu laivu vēl nav arī kodienu. Seno latviešu tirdzniecisko kuģniecību apstiprina arī daudzas citas lautas dziesmas, kuras runā par maudas vešanu no Vāczemes uz Liepāju vai arī par braucieniem ar caunādām piekrastim laivām uz Rīgu.

17. gadu simtenī lielākais „rēderis” mūsu zemē bija Kurzemes hercogs Jēkabs, kura stātie burinieki peldēja pasaules jūras. Savi kuģi bija Liepājas, Ventspils un Kuldīgas tirgoņiem — rēderiem, bet laivas tirdznieciskai un transporta kuģniecībai bija pievērsušies kuģu un laivu būvniecībai plašākos apmēros. Ir ziņas, ka 17. gadu simtenī Kursas jūrmalas piekrastīki uzturējuši rosīgu tirdzniecisku sakarus ar Rīgu un citām ostām. Bez saimnieciskiem labumiem, ko jūras tirdzniecībā ieguva šie jūrmalas zemnieku rēderi, bija arī cili: šī kuģniecība turpināja senās tradīcijas.

Jaunu spēku, paklausot lautas atmodas dziļā ceļveža Krišjāņa Valdemāra aicinājumam — „latvi, brauciet jūrā, zeltu krājiet pūriņā”, — mūsu senās jūrniecības tradīcijas guva 19. gadu simteņa otrā pusē.

Pirmajiem kuģniecības pasākumiem lielu triecienu deva Krimas karš, kad 1854. un 1855. gadā angļi bloķēja mūsu piekrasti un iznīcināja katru sastapto kuģi vai laivu.

Pēc kara strauji uzplaukstošā rūpniecība un tirdzniecība deva jaunu ierosmi

kuģu būvei un jūras satiksmēi. Vairāki mūsu kuģi piekrastes braucienus vietā sāka apmeklēt Vāeljas, Dānijas, Somijas un Zviedrijas ostas. Visai svarīgās un nepieciešamās navigācijas zināšanas deva uz Krišjāņa Valdemāra ierosmi pārķārtotās un jaunatvērās jūrskolas Rīgā un Liepājā, tāpat Aināzās, Mangalos, Engurē, Dundagā, Ventspilī, Pilsbērgē, Uzavā un Palangā. Šo jūrskolu audzēkji — galvenā kārtā jūrmalnīku un zvejnieku dēli — izveidojās par mūsu kādreizējās dziās burinieku flotes „spožo gvardiju”, viņas spēku un lepnumu.

1881. gadā skaitījās 102 kuģi, no tiem Kurzemes piekrastē būvēti 12, braucēji un 74 piekrastnieki. „Zemnieku jūrmalnīku” kuģniecība attīstījās Pilsētniekiem tai pašā laikā piederēja 21 tālbraucēji un 16 piekrastes kuģi, kas rāda, ka jūrmalnīku rēderi piekrastes kuģniecību pārvaldīja gandrīz pilnīgi. Raksturīgi, ka šie zemnieku rēderi no minētā kuģu skaita pirkusi tikai 3, bet pārējos būvājuši mūsu piekrastē, Zemnieku rēderu aprēķinus un nolūkus iespējams uzminēt visai ātri: sabūvēt vispirms lētus buriniekus un ar tiem sapelnīt naudu, lai tad vēlāk, ja vajadzīgs, pārietu uz tvaiku izmantošanu. Savu raksturu mūsu rēderijas tonēri nemanīja. Tās joprojām palika jūrmalnīku plašāko aprindu apvienības. Pat vēlāk, kad tālbraucienos atradās 235 mūsu kuģi un piekrastē 300, tiem bija vairāk kā 1000 īpašnieku. Tauta atmodas aicinājums kuģniecībā bija radis plašu atbalsi.

MŪSU KUĢI ATKAL PELD PASAULES JŪRĀS

Ap 1860. gadu daži kroga pagastu zvejnieki sāka būvēt lielākas laivas, galvenā kārtā ar Alnāzēm. Tās atmeta labu pelņu un pašķira ceļu lielākiem uzņēmumiem uz jūras. Vēlāk alnāznieki sāka būvēt arī divmastu un ap 1870. gadu arī trismastu buriniekus. Bez kādiem līgumiem, tikai uz norunas pamata, jūrmalnīki ieguldīja kuģu būvē brīvo naudu, un, ja tādas pietrūka, dalībnieki griezās pie rēderiem un draugiem, lai tie atbalsīti uzņēmumu. Nereti kuģu būvē piedalījās 10 un pat vairākas personas ar dažādā lieluma naudas summām. Šāda kopdarbība deva iespēju, piemēram, nelielā Ungušenā būvēt vienā reizē 3—4 prāvus tālbraucējus buriniekus. Šais pasākumos jau varam saskatīt visai skaidras idejiskas iezīmes, kas liekamas pamatā mūsu turpmākās kuģniecības attīstībai: savstarpējo uzticību; plašāku aprindu materiālu līdzdalību kuģniecības uzņēmumos; kuģu būvēšanu mūsu jūrmal-

lās, kur būvkoki tai laikā bija visai lēti. No šim laikmetiskajam lezām izauca lautas atmodas laikmeta darbinieku aicinājums, kurā, starp citu, teikts: „Vienība dod spēku, šī patiesība sen atzīta. Tāds darbs, kurā vajadzīgi apvienoti spēki, ir tirdzniecība. Latvieši nosprieduši dibināt Rīgā biedrību „Austra”, kuras mērķis būvēt vai pirkt kuģus vai lielāvas tālām un piekrastes braucēšanām. Bet tam biedrība grib sniegt palīdzību roku latviešu jūrniecībai pie pašu kuģu iegāšanas.” Iemaksas bija noteiktas 10, 100 un 1000 rubļu lielās, pie kam balsslēsbu jau deva 50 rubļu liela līdzdalība. Katram dalībniekam solīja vismaz 6 procentus gadā. Neilgā laikā sanāca 225.000 rubļu liels dalības kapitāls, ar ko „Austra” izveidojās par plašāko latvju kuģniecības pasākumu 19. gadu simteņa otrajā pusē.

„Austra” viņas darbības laikā piedērcēju 20 buru kuģi, kas likuši pamatu mūsu tālbraucēju buru kuģniecībai Atlantikā. No dzimtenes ostām mūsu kuģi brauca vispirms uz Angliju, Holandij, Franciju. Daži kuģi veda preces uz Spāniju un Vidusjūras ostām. No uzplaukušās jūrmalnīku piekrastes kuģniecības izauga flote Eiropas ādeņu braucējiem. No pēdējās pamazām dabīgā ceļā veidojās Atlantijas braucēja flote.

Ar 1887. gadu iesākās mūsu jūrmalas rēderu kuģu braucieni pāri Atlantikā. 1895. g. laika tie kļuva plašs pasākums. 1895. g. šos braucienus veica 48, bet nākošā gadā jau 60 kuģi, pie kam Balto jūrā tai pašā laikā apmeklēja 40 latvju kuģi. Stātie latvju burinieki, tāpat kā Kurzemes hercoga Jēkaba laikos, atkal peldēja pasaules jūras.

Šo dziļo uzplaukumu pārtrauca tvaiku parādīšanās un pirmais pasaules karš. No 59 tvaikojiem 1919. gada beigās bija atlikušies vairs tikai 5. Buru kuģu skaits no 270 bija samazinājies uz 39. Latvijas rēderējām pēc kara kuģniecības darbu vajadzēja sākt ar 10 proc. agrākās lomaņas. Taču, neskatoties uz to, 20 gados tās veikušas lielu valstisku darbu. Tvaikoju skaits un tonnāža līdz 1931. gadam nepārtraukti aug, un mūsu flote skaitās 114 tvaikoni ar vairāk kā 203.000 ton. Burinieku grupā pārvērtības ļoti krāsas: no 39 buriniekiem 1920. gadā atlikušes vairs tikai 7, tāpat apmēram 10 proc. no toreiz pasaules karā jau tā pilnīgi iznīcinātās mūsu burinieku flotes. Burinieki savu laiku bija pārdzīvojuši. Kaut arī tā, tomēr nevaram noliegt vienai jūrmalnīku rēderi un to burinieki iekrājījuši slavenāko lappusi mūsu kuģniecības vēsturē.

Rēzekne—Ludza—Mērdzene

Šeit ir cita pasaule

Vērotāja piezīmes

Boļševiku izpletu lēcēja stāsts

Rēzekne priekšvētku darba steigā: dun beidzamiem āmura sietiņiem Latgales atbrīvošanas pieminekļa atjaunošanas darbos un skan kopu dziesmas kopmēģinājumos. Te liela raudāšana enerģiskajam dziesmu locītam K. Medīnam ar savu vecāko kolleģu J. Rozīti. Savādāk arī nevar būt, jo līdz 2. Latgales dziesmu svētku atskaņām Rēzeknē — 22. augustam nav vairstāļu. Rēzekne — Latgales sirds — nedrīkst taču „izgāzties”. Rēzeknieši arī rādīs, ka viņi prot dziedāt, liks varenai skanēt dziesmai pašā Latgales sirdī. Daugavpilī un Balvos dziesmas jau izskanējušas un to atbalss nu ir pamodinājusi rēzekniešus.

Latgales atbrīvošanas pieminekļa atjaunošanas darbi tuvojas noslēgumam. Atbrīvotās Latgales tēls tagad, ar paceltu krustu rokā, lūgs no Augstākā mieru zemei un tautai, mūžīgu godu brīvības cīņām, kuņģi sevi ziedojuši par tēviju un brīvību, svētību un palīdzību varoņiem, kuņģi vēl sodien cīnās austrumos.

Pēc cemošanās pie vecākās māsmas Rozālijas, caur briesmīgo drūmā dodos pie tās vidējās māsmas Lūcijas. Gar ceļa malām mēmie bijuši cīņu liecinieki — sašautie boļševiku tanki — jau sāk nozst. Ar iestāžu atļauju apkārtnēje zemieki tos pārkal miera ierocos — lemešos un citās saimniecībā nepieciešamās lietās. Vēl palikušos daba ievij zāļumos, lai to izskatītu nebaidītu celiniekus.

Ludza no lielā ugunsgrēka 1938. g. vasarā vēl nav pilnīgi atspīrgusi. Nodēgušās baznīcas vietā jaunceljamā izaugusi tikai līdz pusei. Arī citās vietās pilsētā bieži sastopami tukšumi. Neatrukt arī no jauna uzceltu māju. Iedzīvotāji saprot, ka pašreizējie izskirēji brīži prasa darba rokas un līdzekļus karām nepieciešamākām vajadzībām.

Ludzas pils stāvās sienas vēl augsti celās pret debesīm un spīdīgi pretoties laika zobam. Ludzas pils celta 1339. gadā kā pēdējā bruņinieku pils Latgalē un atrodas tikai nepilnus 30 km no krievu robežas. Ludzas pils ir lielākā un būvnieciskā ziņā pārkāp par citām Latgales piliem. Turpat netālu, Ludzas ezera krastā, atrodas slavenais Vaidu kalns, kura pētnieciskie izrakumi mūsu nacionālā kāpinājuma laikā devuši tik daudz liecības par latgaļu likteņiem senākā pagātnē.

Ludzas apriņķa lietas bes grūtībām kārtu enerģiskais apriņķa vecākais A. Ruško. „Ja tagad iestāties labais laiks pastāvēs, tad bagātīgi noaugušie lauki dabūs brīdumu un labas ražas ievākšana šoruden neizpaliks. Tas palīdzēs apgādāt cīnītājus frontē ar maizi un citu nepieciešamo, sava tiesa paliks arī pašiem darba rūkiem,” pārliecinoši saka apriņķa lietu kārtotājs.

Latgales atmodas laiku liecinātāis sabiedriskais darbinieks inž. — arhitekts Fr. Kemps Latgales ielā 29 atvēris būvkanoni, lai sniegtu savu palīdzību ātrākai pilsētas atjaunošanai. Skolām Ludzā grūtības sagādāja telpu jautājums, jo līdzšinējās telpas nodotas karaspēka vajadzībām. Ludzas tautskolas pārzinis A. Teičāns jau tagad rūpējas par telpām savai skolai. Izbraucot Mērdzenes virzienā, no

jauna sirdi pacilā bagātīgais lauku briedums. Rudzi viscaur pārspēj pagājušā gada augumu un sola labu ražu. Arī āboluņa vāla uzstāta pabežta, kaut gan pavasara salnas radija nopietnas bažas. Vasarāji, sevišķi agrās sējas, viscauri labi.

Sausam laikam pastāvot, siena plauja norit pilnā sparā. Kalnu iepiakās skan izkaptis. Kam plašāki liči — redzami vairāki plāvēji. Te sadzirdēts un pienācīgi novērtēts aicinājums: «kaimiņi kaimiņam».

Dodu dievpalīgu pieciem plāvējiem, kas pievirzījies tuvāk ceļam. Tie apstājas, atliec taisnus augumus un noslauka sviedrus. Viens no tiem, ģimnazista cepuri galvā, augumā izstiepies, bet miesās īsta brieduma vēl nav.

«Vai nav tas ierocis par smagu?» jautāju viņam.

«Kā redzat, no stripas mani neizdzina un papēži veseli, kaut arī šo pārbaudījumu nopietni turu pirmo reizi,» pašapzinīgi atbild dušīgais plāvējs.

«Slaistīties nevar. Lietainais laiks līdz šim visus darbus savilka kopā. Tūlīt jau nāk rudzi plaujami,» paskaidro jaunā plāvēja tēvs.

Aiz Mērdzenes tikai 5 km līdz bijušai PSRS robežai, tāpēc arī kārtības sargu un aizsargu modrība te ir daudz lielāka. Tie gādā, lai pa mežiem klistošie bandīti netraucētu iedzīvotāju mierīgu darbu.

Kārsavas virzienā, nepilnus 3 km no putni platiem spārnīem skrien pāri tumšajiem siliem, kas, sakarusi saules tveicē, dzer svešāno smaržu; un drāž atkal pāri puviem, kur melni un dziļi akacī rauģas preli; pāri kalniem, kuru galotnes kā vīzotī sniegi mirdz pret sauli; pāri jūrām, kas vētrā gaudo un neganti kuļ halas putas, un atkal glaužas rāma un klusa gar dzeltenām smilšu kāpām. Sirds klauvē un garā es saucu jūs, manas bērnu dienas, nākie, kaut mirkli — sestāties uz maniem pleciem, un es jums stāstīšu visu it visu, ko devušas man šīs dienas, garie gadi, kas ieti gan viegliem, gan smagiem soļiem cauri dzīves trausmel... Es šai vakara krēslā jūs ilgojos un gaidu, jo manā dvēselē trīs ilgas un nemiērs.

Es klausos kā brīnumā, bet sadzirdu vienīgi savas nemiera pilnās sirds pukstus. Mirdz zvaigznes, un debess klusē, vienīgi zeme smagi elpo... Tumsa apsedz zemi un mani. Beidz šūpoties arī rudzu druva. Viss ir tik kluss, atmiņu putni nebeidz un nebeidz teikt vārdus par bijušām dienām...

Mirdz rudzu zelts, un izkaptis skan. Un plāvēju baltie stāvi ligo līdz rudzu laukam. Un vakarā gan smagumu plecos, bet līgsnu sirdi plāvējis soļo uz mājām. Cik ilgi vairst, un viņa pirksti lauzis jau no maizi, kas smaržos un reibinās. Un viņš pacels skatu uz debesīm, lai pateiktos aulei un lietum, kas svētījuši viņa tīrumus un druvas; lai ar jaunu ticību tas nākošo pavasari atkal varētu mest zeltainos graudus valgaļā zemē un rudenī, tāpat kā šodien, turēt rokās jauno, smaržīgo rudzu maizi...

Mīļa Plūme.

ON. Uzsaucums iedzīvotājiem attiecībā par izturēšanos pret izpletu lēcējiem un sabotieriem devis atzīmējamus panākumus. Daudz gadījumos izpletu sabotieri ar iedzīvotāju palīdzību sagūstīti un nodoti sodīšanai. Dažos gadījumos šiem uzsaucumiem bijis arī cits iespaids. Pēc paziņojuma, ka tos izpletu lēcējus, kas pieteicies brīvprātīgi, nesodīs, tie pieteicās attiecīgās iestādēs un sniedz brīvprātīgus ziņojumus. Fakts, ka vācu un vietējās pārvaldes solījumi tiešām tika turēti, atstāj uz ikvienu izpletu lēcēju mulsinātāju iespaidu. Tie nepamē nevarēja aptvert, ka vēl pēdējā minūtē atgūstīti kontakti ar dzīvi. Tie stāstīja, ka saviem uzdevumiem piespiesti ar varu, mēnešiem ilgi tie bijuši notiesāto stāvoklī, noslēgti no visas pasaules un kādā dienā iekrauti lidmašīnā un nodoti nezināmāi nākotnei.

Protams, ne visi viņu «kolleģas» šai darbā iesaistījušies piespiedu kārtā. Visāda veida noziedzniekus nostādīja izveles priekšā — vai nu ēsotofu, vai nekrietnāko sabotāžu ienaidnieka aizmugurē. Tie izvēlējās otro ceļu.

Pēc ilgu gadu klusēšanas un ciešanas vārdi atkal plūst pār viņu lūpām. Nedaudz acumirkļos šais cilvēkos noliek varena iekšēja pārmaiņa. Tie redz, ka viss, ko tiem komunistiskā propaganda tēlojuši par vācu okupētiem apgabaliem, bijuši lielākie meli un nekrietnākie apmelojumi. Tie domāja nonākuši zemē, kurā izsalkušie pulcējas ielās, kurās bāli, bada izkēmoti bērni, viens otru nosit maizes gabala dēļ, kur vācu noslepkavotāis meitenes un sievas nospiņojušas gul ielās. Tie meklēja vācu karavīrus, kas tikai apbruņojušies var sastapties ar iedzīvotājiem, tie meklēja visu, ko tiem velniskīgā žīdu fantāzijā bija stāstījuši par ieņemtajiem austrumu apgabaliem. Neraugoties uz visiem šiem apgalvojumiem tie tagad redzējuši mieru un kārtību. Tiem vajadzēja atzīt, ka šini zeme boļševiki nevar uzstāties kā glābēji. Izejot no šīs atziņas, tie guva salīdzinājumus ar viņu pašu dzimteni. Daudzi izpletu lēcēju stāsti sniedz uzskatāmu ainu par apstākļiem Padomju savienībā. Lūk, pirmās ziņojums:

31. g. v. boļševiku izpletu lēcējs Nikolajs Samogorins, mašintehniķis no Maskavas, stāsta: «Es paziņoju savu pilnu vārdu, Nikolajs Afanasjevičs Samogorins, dzimis 1912. gada 2. aprīlī, Maskavā. Mana sieva Vera Petrovna kā «karēvis» ziemas mēnešos tika iesaukta armijā. Lai gan par viņu neko vairāk neesmu dzirdējis, tad tomēr esmu uzziņājis patiesību. Tā kļuva par «virsnieka kalpotāju», kāda bataljona komandiera politiskā vietnieka personīgai apkalpošanai Kubanas frontes lejās daļā. Līdz ar to tā ir kļuvusi par žīdu mīlāko. Marja, mana mazā mēsa, kā lozmetēju strēlnieks nokļuva Orlas frontē. Viņa vairst nav dzīva. Šo ziņu es saņēmu vēl tad, kad mani iedalīja izpletu sabotieros. Bet mans 11 gadus vecais dēliņš, Sibīrijā bruņošanās rūpniecībā apsaldejis, izbadējis. Kur vēl ir kāda krievu ģimene? Krievija mirst, viss iet bojā.

Es pieteicos brīvprātīgi, pēc pavēles uzdotu partizānu grupu nemaz neuzmeklējot. Labāk tūlīt saņemtu vācu lodi. Mums kuršos stāstīja, ka notvertos sabotierus mērcīot līdz nāvei. Es tam netīcēju. Vācu karavīri mani pat pelnītā kārtā nav nošāvuši, esmu pietiekami padēdis, un ar mani pieklājīgi apietas. Te ir

cita pasaule, gandrīz kā miera laikos, kaut gan trako briesmīgais karš.

Es gribu arī pastāstīt par to zemi, no kurienes nāku. Lai manū stāstu iespiež laikrakstos, lai visi to lasa. Vaj daudziem būs jāzīlec no lidmašīnām ar bailēm sirdi, par to, kas būs pēc tam un kad tie kā zagļi naktī kļūst starp cilvēkiem. Lai tie dara tāpat kā es, tie izglābs savu dzīvību, tie atradīs savu laimi un priecāsies, ka atbrīvojušies no Staļina un viņa žīdu sātāniskajām ķētnām. Kā tagad izskatās Padomju savienībā? Esmu tehniķis, mašīnu speciālists un esmu strādājis Čarkovā, Staļingradā un beidzot kādā lielā tanku fabrikā Uralu apgabālā. Ja tur, 14,16 vai 18 stundas esi strādājis un bieži tev tikai vēderā sapelējusī maize vai kartupeļu mizu zupa, tu guli pusmiris uz darba galdā. Maijā no darba izlasīja visus viriešus, un tos no mainīja sievietes un bērni. Bērni strādā būvējot tankus, bērni lauz ogles kalnrūpniecās, bērni vāc ražu. Bet traktori guļ mierā. Trūkst rezerves daļu un mašīnu mehaniku. Labību tagad plauj ar sirpjiem. Naktīs saviem un bērniem ar šautenēm raža jāsarģā no pašu tautas, lai nevienš nenozagtu ne labības graudiņu. Mani iedalīja izpletu kursos. Sākumā paskaidroja, ka mūs izlītošot par lidotājiem. Sakarā ar to visu jūnija beigās nesi biju Maskavā. Kā izskatās tur? Cilvēki guļ uz ielām un ubago maizes druskas. Pilsētā cieš badu. Lai gan Staļins to zina, viņš karu turpina. Kas vēl ir vesels, tas ieskaitās karavīros un aizsūtīts uz Orlu. Nāvē, kā to laudās saka. Zenitlīdzgabalus apkalpo sievas, 600 sievietes kalpo 85. zenitpulka. Karavīri saņem 200 gramu maizes dienā un 100 gramu biezputras bez taukiem. Kādreiz karavīru uzturam tiek izlietota nonāvēto zirgu gaļa.

Es gribu vēl pastāstīt arī par pēdējo lielo Staļina krāpšanu — lielo sociālistisko «valsts aizpēmumu». Ja tu par savu naudu neko vairst nevari nopirkt, tad tas liekas vienlaid. Bet varbūt melnā biržā par četrus nedēļu algu varētu atrast pāri kurpju. Bet šis prieks «patriotiskam padomju strādniekam» tagad it lieks, jo par aizņēmumu atvelk lielāko daļu algas. 1943. gadā Padomju strādnieki, sakarā ar šo aizņēmumu, saņem algu tikai par 4 nostrādātiem mēnešiem. Padomju strādniekam šādā veidā jāsamaksā žīdu parādi Amerikai. Nabaga pārdotā Krievijai!

Emilija Kurme.

Zemeņu laikā

Atver klusi nakti logu,
Pasniedz manim zemeņogu.

Smaržīga un varen sārta
Svešos roku neaizkārtā.
Zemenīte salda, svaiga —
Varbūt smaidīs no tava vaiga?

Vai vēl smaržo kas tik saldi?
Tas ir skaistums, tie nav maldi.
Ilgas meklēt iet sev veldzi,
Sirds vairst negrīb glabāt smeldzi.

Atver nakti klusi logu,
Pasniedz kādai zemeņogu.

Rudzu zelts

Lēni vilpoņās zeltainais rudzu lauks vakara vēja šūpās. Vārpas zemu noliekušas galvas, pilnas smagu, dzeltenu graudu.

Es eju pa taciņu gar rudzu lauku. Manu seju un rokas glāsta rudzu vārpas. Visapkārt dziļš, svinīgs klusums. Mani apņem rudzu medānā smarža.

Pie debesīm mirgo zvaigznes. Kaut kur tālu atskan balss...

Pie manis kā vēsma atlido seno dienu ainas. Viņas mani glauda un nerātni lūkojas acis tikpat dzidras un draiskas kā toreiz. Un toreiz kailām kājām un vēja izjauktiem matiem es skrēju līdzī vectēvam uz šo pašu rudzu lauku. Es skatījos, kā vectēvs veikli cilāja vienroci un savēlu rudzus kopīpās, skatījos un klausījos viņa dziesmā «visiem labi, visiem labi sava tēva līrumā». Viņš darija divus darbus reizē — plāva un dziedāja. Es skatījos un klausījos līdz noguru. Manās skropstās iezagās asaras, mazā sirds palika pavism skumja un smaga. Tad pienāca vectēvs, saņēma manas mazās rokas, un pirkstos savēra zelta gredzenus. Cik vectēvs bija labs! Kā princesei man bija pilni pirksti dārgu, vīzotī gredzenu. Es biju neizsakāmi laimīga, un mani sīkie bērna smieklī skanēja cauri rudzu druvai.

Un tad notika brīnums: vectēvs uzlika rudzu kopām galvas cepures.

Un tad viņš atkal pienāca pie manis un parādīja divas kopā saaugušas rudzu vārpas. Tas esot jumis. Kā dārgu mantu vectēvs noglabāja jumi un pārnesa mājās.

Un šovakar, pēc daudziem gadiem es atkal sēdu te un reibstu jaunās maizes medānā smaržā. Un bērna dienas kā ilgu

ģimnaziju vien mēs tos tikai samaitājam. Sevišķi meitene, ko tāda var izmācīt? Par skolotāju? Kāds prieks braukt no viena sādžas gala uz otru pa dziļu sniegu un plēsties ar bērniem. Vai nav labāk sēdēt mājās. Un mūsu Augusts arī nav pelāms zēns: skaists, jauns, vesels, vienīgais divdesmit ha manieklis, ēkas ir kārtībā, naudas arī ir drusku iekrāts, Ksayera drīz izies pie vīra, bet mēs vēl esam klusi, godīgi un netraucēsim viņu mieru. Kāpēc nedzīvot?

— Kaimiņ, par to nevienš nekā nesaka. Bet tagad vairst nav tā kā mūsu dienās: tēvi norunāja un tev jāiet. Tagad katrs rīkojas pēc savas sirds.

Anna gan nenozēloja, ka vecāki nebija jautājuši, ko saka viņas sirds. Andrejs bija skaists un bagāts. Tikai varbūt pārāk mazrunīgs. Bet viņš bija īsts vīrs, un Anna no pirmā skata viņu iemīlējusi, klusi bez vārdiem, nebeidza viņu mīlēt arī tagad. Pa visu laiku viņa nebija dzirdējusi no vīra lūpām kaut vienu skarbāku vārdu, nebija redzējusi viņa dziļās, domīgās acis neapmierinājuma liesmiņu. Tomēr savai meitai viņa vēlēja vieglāku dzīvi.

— Jā, jā, kaimiņien, skaties, ka vēlāk nenozēlotu, — nozīmīgi teica Seikstulis.

Bija pienācis laiks, kad jaunajam pārim vajadzēja ierādīt gulamistabu.

Viņus turp aizveda ar dziesmām un mūziku, aizvēruši durvis, laudis izkļūda. Jaunieši atgriezās pie dejām, vecāki likās uz auss un mēģināja nosnausties.

Uz rīta pusi mežpuieši sakāvēs ar vaivariešiem. Kārtbūnieka klātbūtnē pasargāja no liekas asinsizliešanas. Kauliņi beidzās ar uzvalku sagraušanu un triju labo acu izzīlīnāšanu.

Ausa rīta. Tuvākie aizgāja mājās, lai pabarotu lopus un vēl atgrieztos, jo mūzika un alus mucas visus aicināt aicināja atpakaļ.

Anna ar ceļa somu iegāja ēdamistabā, kur galdā bija ēdienu apkrauti. Viņa sagatavoja ceļa maizi bērniem uz skolu. Pēc divām nedēļām tie būs atkal mājās, un tad nāks vasara jautro bērnu vidū.

— Kur tik steidzīgi novāc gaidus? —

Rūta Atvasara.

Nakts ar pūci

Debesis kā villaine
Atvīz zvaigzņu rakstus;
Nakts ar roku rasotu
Noglauc karstos plakstus.

Ja tev, pūce, neredzēt
Saules kvēlo ziedu?
Kam tu raudī puskanti,
Kad es priekam dziedu?

Atlaižas no biežokpa
Pūce sīdrabaina.
Ilg raud tā vīlotā;
Vai tā mana vaina,

Gaismai austot izdzīstis
Visi zvaigzņu raksti;
Pūce mierā laidīsies,
Degs man karstie plaksti.

GAIDĪTĀJA

St. Rāzns romāns

(4. turpinājums).

Un savām zībiņšojām acīm viņa meklēja Veroniku, kuru visi aplidoja, pret kuru visi izturējās pieklājīgi. Kā sakarsētais dzelzs stienis viņas krūtīs dedzināja bābu ienīstas runas par Veronikas skaistumu, Veronika nesot lepnā, jā, viņa esot uzmanīga un laba pret visām kaimiņiem. Tā par viņu runāja visur un visos kaktos. Bet uz sevi Olga juta vērstas naidīgas acis.

Bet kāda tam tagad nozīme!
Pie galdā palikuši vecāki viri pievirzījās tuvāk baznīckungam, lai dzirdētu, ko runā prāvests un pašiem lemeš kādā vārdū cienjamo vīru sarunās. Valodas rīteņa viegli un nepiespēti. Runāja par sīviem, sugas teļiem un grūtiem laikiem. Baznīckungam aizvien vairāk līkājās dziedāt, bet ikreiz bija jāapkļūst, jo veci nepalīdzēja. Mūzika kauca un valdēja, bet laudis griezās trakā virpuļā kā ērmati radījumā, nepiegrīzdamā nekādas vēribas ne sev, ne citiem. Tagad jau katrs sevi apkalpoja. Dzēra un ēda cik grībeja.

Pie galdā sēdēja Anna ar saviem jaunākajiem dēliem Arturu un Juri. Arturam bija 13. g. un šogad viņš beidza pamatskolu. Vecāki tam bija novēlējusi

saimnieka gaitas, un viņš kā līkās arī nedomāja par tālākām skolām. Juris bija tikai 10 gadu vecs, un par to bija visādi izdomāts. Katrā ziņā arī tam vajadzēja sekot vecāku bērnu pēdās, kas veda uz skolām un tad tālāk no dzimlās zemes. Jā, bērni bija viņas lepnums. Viņi bija skaisti, labi... un viņi bija tādi, kādus viņa sev vēlējas.

Viņas acis pazībeja lepnā priekā dzirksts, kad Veronika viegli ielidoja istabā. Viņai blakus bija Seikstulja vienīgais dēls Augusts. Arī viņš bija skaists zēns, tikko pēc kara dienesta, bet tomēr viņš nebija tāds, kādam vajadzēja būt viņas dēlam.

— Ko nozīmē skola, — viņa domāja un bija lepa uz bērniem.

— Kaimiņien, — Seikstulis griezās pie Annas. — Vai nākamgad mums nevajadzētu vēl vienas kāzas nosvinēt šai mājā?

Viņš palocīja galvu uz Veronikas un Augusta pusi. Anna paskatījās uz to pusi. Principā viņai nebija ko leibist.

— Vēl par jaunu. Es pati apprecējos 18 g. v. un tagad ļoti nožēloju. Lai pazīvo mājās.

— Bet viņa nedzīvo mājās, — neatlaidās Seikstulis. — Mēs bērniem nespejam dot pamatīgu izglītību, bet ar

nu vēl nepazīsti. Tādu cilvēku nav daudz mūsu apvidū. Visus šos gadus ne no brāņa, ne viņa sievas es nebiju dzirdējis jaunu vārdu, mēs nepazinām, kas ir strādus un nesaticība, un es gribu arī tālāk saglabāt to pašu mieru. Mīļo sievieti, neuztraucies un esi satieģta. Tu redzēsi, cik būs labi, un viņu bērni Tev būs par brālēm, un Veronika tik laba un mīļa...

— Riebīgs meitietis... Es nedzīvošu ar viņiem, ja šeit nebūšu noteicēja.

— Bet tas būtu smieklīgi un netaisnīgi prasīt, lai Anna Tev paklausītu.

— Tu esi nožēlojama hāba! — Olga atvēzēja un būtu cirtusi spēcīgu plauku, ja Jūlijs to nebūtu saķēris. Viņš tā pievilka sev klāt un maigi piespieda. Aizupiesi vispārī bija klusas dabas laudis, kas vairīģās kļūdu un rupju vārdu. Jūlijs gan bija vairāk runīgs un karstāks par savu vecāko brāli, bet arī viņam rieba nesaskaņas.

Tani brīdī no blakus istabas ienāca baznīckungs ar saimniekiem.

— Ak, te ir mūsu balodīši, — izsacās prāvests.

Jūlijs pārsteigts izlaida Olgu, kuras vaigi dega sārās liesmās.

— Pietiks milināties.

— Mēs tāpat, — vēl vairāk tvīkdama izdvesa Olga.

— Nu, labi, labi, palieciēt veseli, lai Dievs Jūs svētī jaunajā dzīvē.

Olga pieliecās un noskūpstīja baznīckungam roku. Jūlijs darija to pašu.

— Dzīvojiet satīcībā un mierā. Ejiet biežāk baznīcā, un viss būs labi. Nepietiek vienreiz pa gadu ar Lieldienām pietiek pie grekusudzēšanas, — viņš pagriezās pret Andreju, — uem piemēru no jaunās saimnieces, viņa pat izvirtušajā Bīģā, bezdievīgajā svešumā nav pazaudējusi šo cību, viņa tur kļuvusi vēl dievīgāka. Kad viņa ienāk baznīcā, es uzreiz jūtu, ka Olga dzied. Un Tu, Anna, skaties, ka Tava meita neaiziet pa neceļiem. Tiklīdz izlaidīsi no acīm, skaties, ka meitai nav. Palieciēt sveiki. Neaizmirstiet Dievu, un Dievs Jūs neatstās. — Baznīckungs iesēdās ratos. Rati nobriksēja un stipri nosvērās uz viņa pusi.

(Turpmāk vēl)